

κυνητοῦ, εἰς μάλιστα εἶναι ἐλεύθερος, ἀπροσδοκίτους καὶ ἰσχυρὰς ἐντυπώσεις. Ἐνῷ πάσχει ἔξω, αἰσθημα ἐλπίδος καὶ παρηγορίας ἀνακουφίζει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀκρωμένον τοὺς ψαλμούς. Ἐν τῷ ναῷ ἀνευρίσκει τὴν πατρίδα ἀφ' ἧς εἶναι μακράν, καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ θεωρεῖ τὴν ἐστίαν, τὴν οἰκογένειαν, τὸν ἐθνισμόν του. Ὅπως εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὁρέων, οὕτω καὶ ὑπὸ τοὺς θόλους τῶν ναῶν, δεόμενος ὁ Ἕλλην χριστιανὸς ἀτενίζει ἐαυτὸν ἐλεύθερον καὶ ἀπαρabiαστον. Αἱ συγκαταμιχθεῖσαι ἐθνικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ παραδόσεις ἐλαύνουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν, καὶ ὑπερήφανος διότι ἐγεννήθη Ἕλλην, εἶναι δικαίως ὑπερήφανος διότι ἀποτελεῖ μέρος τῆς Ἑλληνικῆς χριστιανικῆς κοινωνίας, διὰ τῆς γλώσσης καὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ὁποίας διεδόθη ἀνὰ τὸν κόσμον ὁ χριστιανισμός. Ἀνέκφραστον εἶναι τὸ ἐκ τῆς τελετῆς τῆς Ἀποκαθηλώσεως γεννώμενον αἰσθημα. Ὁ Θεάνθρωπος φαίνεται παραμυθῶν τοὺς δυστυχεῖς, ὑπὲρ ὧν ἐμαρτύρησε, καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ δούλοι. Ἡ πίστις, ἡ ἀφοσίωσις, ἡ ἀπόφασις αἰρεται γοργότερον εἰς τὴν θεάν τοῦ ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ Του καταβιβασθέντος, καὶ ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας, ἐξάπτουσα τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν, κατακυριεύει ἀπερρίσπαστος πάντων τῶν στοχασμῶν. Ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐμαρτύρησεν ὁ Θεός, ὑπὲρ τῆς ἰδίας δ' αὐτοῦ καὶ ἐθνικῆς ἀπολυτρώσεως ἐμαρτύρησε καὶ μαρτυρεῖ ὁ ἀνθρωπος. Οὐ μόνον πατριώτης ἀκραιφνέστερος ἀποβαίνει ὁ ἐλεύθερος, εἰς χώραν δούλην διατρέβων, ἀλλὰ καὶ εὐσεβέστερος χριστιανός. Ἡ ἐννοία τῆς πατρίδος ὀργᾷ ἐνθουσιωδεστέρα ὅταν διατελῇ τις μακράν, ἢ ὅταν δὲν ἔχη πατρίδα. . . . Καὶ πρέπει νὰ ἀκούσῃ τις ἠχοῦντας τοὺς κώδωνας τῆς Ἀναστάσεως, ὑπὸ εἰδικὰς τινὰς περιστάσεις, ὅπως ἐννοήσῃ τὸ σεμνὸν θέλημα τῆς Θρησκείας, καὶ τὴν γλυκεῖαν ἀνακούφισιν, ἣν αἰσθάνεται ἡ καρδιά εἰς ἄγγελμα Ἀναστάσιμον, ἐν ᾧ ὁ Ἕλλην χριστιανὸς ἐνορᾷ πάντοτε παράστασιν συμβολικὴν, καὶ ἐπαγγελίαν ἀσφαλῆ ἐγέρσεως καὶ ἀναστάσεως Ἑθνικῆς.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

Οἱ ἔπαινοι διαφθεύουσιν τοὺς ἀνθρώπους· καθιστῶσιν αὐτοὺς πεφουσιωμένους, ματαιοὺς καὶ οἰηματίας· πρέπει νὰ γινώμεθα ἄξιοι τῶν ἐπαινῶν, ἀλλὰ νὰ μὴ ἀκούμεν αὐτοὺς.

(Fénélon).

Εἰς τὴν ἀνδρείαν ψυχὴν οὐδὲν ἀδύνατον.

ΤΑ ΠΟΥΛΑΚΙΑ

ΚΩΜΩΔΙΑ Εἰς ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΥΠΟ Ε. LABICHE ΚΑΙ DELACOUR.

(Μετάφρασις Ν. Γ. Π.)

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΙΤΗ

Δωμάτιον γραφείου τοῦ Βλαδινέ. — Γραφεῖον, χαρτοθήκη, τράπεζα ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκηνῆς. — Θύρα εἰς τὸ βάθος. — Δύο θύραι ἐκατέρωθεν.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΕΡΡΙΕΤΤΑ, ΙΩΣΗΦ, εἶτα ΚΑΙΤΗ.

ΕΡΡΙΕΤΤΑ, (πρὸς τὸν Ἰωσήφ κρατοῦντα πλάστιγγα). Καὶ τί τὴν θέλεις αὐτὴν τὴν ζυγαριά;

ΙΩΣΗΦ. Δὲν ἤξεύρω, κυρία... ὁ αὐθέντης μου παρήγγειλε νὰ τὴν ἀγοράσω. (Αποθέτει τὴν πλάστιγγα ἐπὶ τοῦ γραφείου).

ΚΑΙΤΗ, (εἰσερχομένη δεξιόθεν). Κυρία, ὁ αὐθέντης ζητεῖ ὅλους τοὺς φετεινοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἐμπόρων.

ΕΡΡΙΕΤΤΑ, (κατ' ἰδίαν). Ἄλλο πάλιν τοῦτο!... Τὸ πρωῒ, μὲν ἐφώτισε, μ' ἐξύπνισε διὰ νὰ τοῦ δώσω τὸ κατάστιχον, εἰς τὸ ὁποῖον σημειῶνω τὰ ἐξόδα... (Πρὸς τὴν Καίτην). Τί κάμνει ὁ αὐθέντης σου;

ΚΑΙΤΗ. Εἶναι εἰς τὸ δωμάτιόν του... ἔχει ἐμπρός του καὶ μελετᾷ τὸ κατάστιχον τῆς κυρίας... μὲ ἐζήτησε καὶ τὸ ἰδικόν μου... τί θὰ εἴπῃ αὐτό;

ΕΡΡΙΕΤΤΑ, (κατ' ἰδίαν). Τῇ ἀληθείᾳ, πιστεύω πῶς ἐτρελλάθη.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Οἱ αὐτοί, ΒΛΑΔΙΝΕ.

ΒΛΑΔΙΝΕ, (εἰσέρχεται δεξιόθεν, πρὸς τὸ βάθος κρατεῖ ἐν κατάστιχον ὑπὸ μάλης). Ἰωσήφ!

ΙΩΣΗΦ. Αὐθέντα, νὰ ἡ ζυγαριά.

ΒΛΑΔΙΝΕ, (λαμβάνων αὐτήν). Ἄ! πολὺ καλὰ... Ζυγίζει σωστά;

ΙΩΣΗΦ. Εἶναι καινούργια. Ὅτι τὴν πῆρα ἀπὸ τὸν ἔμπορον.

ΒΛΑΔΙΝΕ. Αὐτὸ δὲν θὰ εἴπῃ τίποτε... ὁ ἔμπορος!... αὐτὸς εἶναι ὁ ἐχθρός!... (Πρὸς τὸν Ἰωσήφ). Κύτταξε καλὰ, τὸν κρεοπώλην, τὸν ψωμᾶν καὶ ὅσους ἄλλους φέρουν πράγματα νὰ τοὺς ζυγίζῃς...

ΙΩΣΗΦ, (ἐκπληκτοί). Τί! νὰ ζυγίζω τὸν κρεοπώλην, τὸν ψωμᾶν;

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ὅχι!... τὰ πράγματα ποῦ φέ-

ρουν !... ἡ καλλίτερα, νὰ μὲ φωνάζετε κ' ἐ-
μέ... θέλω νὰ ἦμαι ἐμπροστά...

ΙΩΣΗΦ. Ὅρισμός σας ! (Ταπεινῇ τῇ φωνῇ
πρὸς τὴν Καίτην). Τί νὰ ἔχη;
(Ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Καίτη ἐξέρχονται)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΕΡΡΙΕΤΤΑ, ΒΑΑΔΙΝΕ, ΙΩΣΗΦ εἶτα ΚΑΙΤΗ, εἶτα ΛΕΩΝ.

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. Ἀλλὰ τί σημαίνει αὐτὴ ἡ δυσπι-
στία, αὐταὶ αἱ ὑποφαί;

ΒΑΑΔΙΝΕ. Ὁ βίος εἶναι περίπατος... εἶδα
πῶς ὁ δρόμος εἶναι κακός... καὶ ἐφόρεσα γυαλιά.

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. Θὰ καταστήσης τὸν βίον σου δυ-
στυχὴ διὰ πράγματα ἀνάξια λόγου...

ΒΑΑΔΙΝΕ. Διόλου !.. Τὸ ἐπῆρα ἀπόφασι !..
εἶμαι φαιδρότατος !.. Αἰσθάνομαι καταχθο-
νίαν εὐχαρίστησιν εἰς τὸ νὰ ἀνιχνεύω τὰς πονη-
ρίας τῶν ὁμοίων μου... μελετῶν τὴν φύσιν τῶν
βλαβερῶν ζώων καὶ ζυῶν.

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. Εἶναι δυνατόν νὰ λέγῃς αὐτοὺς
τοὺς λόγους δι' ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι σὲ ἐκτι-
μῶσι, σὲ ἀγαπῶσι, ἔχουν διὰ σὲ ἀνοικτὰ τὰ
σπίτια των...

ΒΑΑΔΙΝΕ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀράχνη ἔχει ἀνοικτὰς
τὰς αἰθούσας τῆς διὰ τὰς ἀγαθὰς καὶ ἀνυπό-
πτους μυίας...

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. ὦ ! τί παρομοιώσεις !

ΒΑΑΔΙΝΕ. Ἐννοία σου, καὶ θὰ ἦμαι εὐτυχής...
ὦ ! εὐτυχέστατος !... ἂν ἔλθῃ κἀνείς καὶ μοῦ
ζητήσῃ τίποτε...

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. Εὐγε ! βλέπω πῶς δὲν ἥλλαξες !

ΒΑΑΔΙΝΕ. Ναί... θὰ ἄρνηθῶ... μετὰ περι-
παθείας !

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. Τί !

ΒΑΑΔΙΝΕ. Ἄ ! τώρα ἀρχίζω νὰ καταλαμβά-
νω τὴν εὐχαρίστησιν ποῦ αἰσθάνεται κἀνείς,
ὅταν πικραίνει τοὺς ὁμοίους του !

ΕΡΡΙΕΤΤΑ, (γελῶσα). Μὰ αὐτὸ εἶναι ἀγριό-
της !

ΒΑΑΔΙΝΕ. Διόλου ! Εἶναι πολιτισμός... Ὅρι-
στε, νὰ τὸ κατάστιχόν σου τῶν ἐξόδων... (Τῇ
τὸ δίδει). Ἄ ! δὲν εἰξεύρεις, ὁ πῖλοπώλης μου...
εἶναι κλέπτης !

ΕΡΡΙΕΤΤΑ, (λαμβάνει τὸ κατάστιχον, καὶ τὸ
ἀποθέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης, προχωροῦσα πρὸς
τὰ δεξιὰ). Ὅχι νὰ μὴν εἶναι...

ΒΑΑΔΙΝΕ. Ἐχω τὴν ἀπόδειξιν... Μοῦ λο-
γαριάζει τέσσαρα καπέλλα φέτος... καὶ ἐγὼ
δύο μόνον ἐπῆρα... οἰκογενειάρχης ἄνθρωπος !
ἀστεῖον πρᾶγμα !

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. Δύο τὰ ἰδικά σου, καὶ δύο τοῦ
Λέοντος τέσσαρα.

ΒΑΑΔΙΝΕ. Ἄ ! εἶσαι βεβαία ;

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. Βεβαιότατη.

ΒΑΑΔΙΝΕ, (μετὰ δυσαρεσκείας). Τότε ἀλλάσ-

σει τὸ πρᾶγμα... ὁ λογαριασμός του εἶναι
σωστός... (κατ' ἰδιαν). Θὰ τὸν πιάσω κἀμ-
μίαν ἄλλην φορὰν.

ΚΑΙΤΗ, (εἰσερχομένη). Κυρία δὲν εὗρίσκω τὸ
κλειδί τοῦ ἀρμαριοῦ...

ΒΑΑΔΙΝΕ, (ἐρευνῶν τὸ θυλάκιόν του). Νά το,
νὰ μοῦ τὸ φέρης πάλιν γρήγορα.

ΙΩΣΗΦ, (εἰσερχόμενος). Δὲν εἰξεύρω τί ἔγινε
τὸ κλειδί τῆς ἀγγοθήκης...

ΒΑΑΔΙΝΕ, (ἐρευνῶν ἄλλο θυλάκιόν του). Νά
το, νὰ μοῦ τὸ φέρης πάλιν γρήγορα... Παρα-
κάλεσε τὸν υἱόν μου νὰ ἔλθῃ ἐδῶ. (Ἡ Καίτη
καὶ ὁ Ἰωσήφ ἐξέρχονται).

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. Καλέ, τί εἰν' αὐτά ! θὰ κρατῇς ἐπά-
νω σου ὅλα τὰ κλειδιά τοῦ σπιτιοῦ ;

ΒΑΑΔΙΝΕ. Ἄν αἱ σαχαροθήκαι ἡδύναντο νὰ
λαλήσουν... θὰ σοῦ ἔλεγον πῶς δὲν εἶνε ἄλλο
καλλίτερον μέρος διὰ τὰ κλειδιά τοῦ οἰκοδε-
σπότου... ἀξίωμα !

ΛΕΩΝ, (εἰσερχόμενος ἀριστερόθεν). Μ' ἐξη-
τήσατε, πατέρα.

ΒΑΑΔΙΝΕ. Ναί, ἤθελα νὰ μοῦ δώσης μίαν
διασάφησιν... Σήμερα τὸ πρωῒ, ἔρριψα ἐν
βλέμμα εἰς τὸ κατάστιχον τῆς μητρός σου καὶ
παρετήρησα... (Λαμβάνων τὸ κατάστιχον).
«16 Μαΐου... Εἰς τὸν Λέοντα... διὰ διά-
φορα ἐξοδα... ἑκατὸν δραχμὰς.» Ποῦ ἐξοδεύ-
θησαν αἱ δραχμαί ;

ΛΕΩΝ. Μπᾶ ! καὶ ποῦ νὰ ἐνθυμηθῶ ἀπὸ
ἐκεῖνον τὸν καιρόν... ἔχομεν τώρα Ὀκτώβριον..

ΒΑΑΔΙΝΕ. Μάλιστα... (Ἀνοίγει καὶ πάλιν
τὸ κατάστιχον). Βλέπω ἀκόμη. «9 Ἰουνίου,
εἰς τὸν Λέοντα, διὰ διάφορα ἐξοδα... ἑκατὸν
πεντήκοντα δραχμὰς» Πολλὰ διάφορα ἐξοδα
ἔχεις...

ΛΕΩΝ. Μὰ πατέρα...

ΒΑΑΔΙΝΕ. Δὲν σὲ ὑποπτεύομαι... ὅμως
δὲν θὰ μὲ δυσηρέστει ποσῶς ἂν εἴξευρα ποῦ
ἐξοδεύεις τὰ χρήματά σου... Τοῦ λοιποῦ,
θὰ σοῦ δίδω ἑκατὸν δραχμὰς τὸν μῆνα...

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. ὦ !

ΒΑΑΔΙΝΕ, (μετὰ σπουδῆς). Ἄν δὲν σοῦ ἄρ-
κοῦν μοῦ ζητεῖς πάλιν.

ΛΕΩΝ. Θὰ μὲ ἄρκοῦν, πατέρα.

ΙΩΣΗΦ, (εἰσερχόμενος). Αὐθέντα, ἦλθεν ὁ
κρεοπώλης.

ΒΑΑΔΙΝΕ. Πολὺ καλὰ ! ἔρχομαι ! (Τρίβων
τὰς χεῖρας). Ἄ ! ἔχομεν νὰ γελάσωμεν !
(Ἐξέρχεται μετὰ τοῦ Ἰωσήφ).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΛΕΩΝ, ΕΡΡΙΕΤΤΑ, εἶτα ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ,
καὶ ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ.

ΛΕΩΝ. Τί θὰ εἰπῇ αὐτό ;

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. Δὲν καταλαμβάνω... ὁ πατέρας
σου ἄλλαξε... κἀτι θὰ ἔχῃ ἴσως.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, (εἰσερχόμενος μετὰ τοῦ Τι-
βουρκίου) Ἐμπρός, μοσχομάγα, καὶ κάτω
τὰ μάτια!

ΕΡΡΙΕΤΤΑ καὶ ΛΕΩΝ. Τί τρέχει;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Σᾶς παρουσιάξω ἓνα κύριον,
ποῦ ἦτο εἰς τὰς φυλακάς.

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Μά...

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, (ὀργίλλως). Κάτω τὰ μάτια!

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ, (κατ' ἰδίαν). Μοῦ εἶναι ἀδιάφο-
ρον, ἐπλήρωσε!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, (πρὸς τὴν Ἐρριέτταν). Φαν-
τασθῆτε, ὅτι...

ΕΡΡΙΕΤΤΑ. Μὲ συγχωρεῖτε... ἔχω μίαν
δουλειάν. (Ἐξέρχεται δεξιᾷ).

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Τώρα, ποῦ δὲν εἴμεθα πλέον
εἰς τὸν δρόμον... ποῦ δὲν φοβοῦμαι νὰ μὴ
συναχθῇ κόσμος... (ἀπειλητικῶς) θὰ τὰ εἰ-
πούμε!

ΛΕΩΝ. Θεῖέ μου!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Ἀφσέ μας. (Ὁ Λέων προχω-
ρεῖ ὅπως ἐξέλη ἀριστερά. Ὁ Τιβούρκιος τὸν
κρατεῖ).

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Λέον...

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, (ἐπιτακτικῶς). Ἐλα, ἀφσέ μας.
(Ὁ Λέων ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ, εἶτα ΛΕΩΝ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Ἐλα ἐδῶ! πλησίασε! ἄθλιε!
ἀλιτῆριε!... Ἐχεις λοιπὸν καὶ σὺ πίστιν
εἰς τὴν ἀγοράν; εὐρίσκεις ἡλιθίους ἀνθρώπους,
ποῦ δέχονται τὴν ὑπογραφὴν σου;

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Καθὼς φαίνεται, μπαμπά!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Θὰ ἤρως τίποτε τοκογλύφους.

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. ὦ! ὄχι!... εἶχον ἀπόλυτον
ἀνάγκην δύο χιλιάδων δραχμῶν...

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Τί νὰ τὰς κάμης... διὰ νὰ
φάγης λουκούλεια γεύματα;

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Δὲν πιστεύω...

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, (καθήμενος παρὰ τὴν τράπε-
ζαν). Ὁμίλει... καὶ ὕστερον θὰ σὲ δικάσω!

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Μοῦ ὑπέδειξαν ἓνα ἐπιπλοπώ-
λην... τίμιον καὶ εὐσυνειδητον... ὁ ὁποῖος
ἐδέχθη προθύμως νὰ μὲ δανείσῃ αὐτὸ τὸ ποσόν...
ἀτόκως.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, (μετ' ἐκπλήξεως). ὦ! πολὺ
καλὰ!

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Σταθῆτε μίαν στιγμὴν... ὑπὸ
ἓνα ὄρον ὁμως... νὰ τοῦ ἀγοράσω τρεῖς κομ-
μοὺς... διότι δένέχωρουν εἰς τὴν ἀποθήκην του...

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Δὲν ἔχει κανεὶς νὰ εἴπῃ τίποτε
εἰς αὐτό... αὐτὰ ἔχει τὸ ἐμπόριον...

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Ὁ καλὸς ἐπιπλοπώλης μοῦ ἐπα-
ρουσίασε νὰ υπογράψω συνάλλαγμα τεσσάρων
χιλιάδων δραχμῶν!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Μὰ μοῦ εἶπες πῶς δύο χιλι-
άδες...

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Ναί... ἀλλ' οἱ κομποί;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Δύο χιλιάδας δραχμᾶς!... διὰ
τρεῖς κομπούς!...

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Οἱ κομποί εἶναι πολὺ ἀκριβοὶ
ἐδῶ... ὅταν δὲ τοὺς χρειάζεται κανεὶς...

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Ὑστερα;

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Τὸ συνάλλαγμα ἔληξεν... δὲν
εἶχα νὰ πληρώσω...

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Ἐπρεπε νὰ μοῦ γράψης!

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Αὐτὸ ἔκαμα καὶ ἐγώ... Μοῦ
ἀπαντήσατε. «Ἄς τὰ καὶ τὰ ξεύρω!... Σὲ
φιλῶ, ὁ πατήρ σου».

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. (μετὰ κίνησιν ἐκφράζουσαν λύ-
πην καὶ μετάνοιαν, διὰ φωνῆς τεταραγμένης).
Ὑστερα;

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Ὁ ἐπιπλοπώλης δὲν οἰκονομεῖτο..
τότε ἐγνώρισα ἓνα ἔμπορον σαλίων... ἓνα ἀξι-
όλογον καὶ παχύτατον ἔμπορον... ὁ ὁποῖος
μοῦ ἐμέτρησεν ἀμέσως τὰς τέσσαρας χιλιάδας,
ἀτόκως...

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. ὦ!

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Μόνον μοῦ ἔδωκε νὰ ἐννοήσω,
πῶς θὰ νῦχαριστεῖτο πολὺ ἂν ἠγόραζα ἀπὸ
αὐτὸν ἓν λαχουρὶ τῶν Ἰνδιῶν... Λαχουρὶ δὲν
εἶχα κανέν... ὅθεν ἐδέχθην... τοῦ ὑπέγρα-
ψα συνάλλαγμα δι' ὅκτ' ἑκατὸν χιλιάδας δραχμᾶς.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Ἀνόητε! τεσσάρων χιλιάδων
δραχμῶν λαχουρὶ!

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Μὰ εἶναι διαφόρων ποιότητων
λαχουριά!... ἐκεῖνο εἶναι θαυμάσιον!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Νὰ μὲ τὸ δώσης... Θὰ ἰδού-
μεν, ὅταν νυμφευθῇς... ἤμπορεῖ νὰ τὸ βάλω-
μεν καὶ αὐτὸ εἰς τὰ νυμφικὰ δῶρα...

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Σωστό... (Ἀποθέτει ἐν χαρ-
τίον ἐπὶ τῆς τραπέζης). Ὅριστε τὸ λαχουρὶ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, (λαμβάνων αὐτό). Τί εἶναι τοῦ-
το; Ἀπόδειξις τῆς τραπέζης τῶν ἐνεχυριάσεων!
(Προχωρῶν κατ' αὐτοῦ ἀπειλητικῶς). Ἀθλιε!
ὦ! βάλλεις τὰ πράγματά σου λοιπὸν ἐνέχυρον!

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ, (μετ' ἀποφάσεως). Ναί, πατέρα,
τὰς ἡμέρας ποῦ πεινῶ!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Τί; πεινᾷς!... καὶ τὰ συμ-
βούλια; αἱ παραδόσεις σου;

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Σᾶς ἠπάτησα... οὔτε παραδό-
σεις ἔχω, οὔτε εἰς δικηγορικὰ συμβούλια λαμ-
βάνω μέρος!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Τότε, μὲ τί ἔζησες ἐπὶ δύο ἔτη;

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Οὔτε ἐγὼ δὲν εἰξεύρω... ἀλλὰ
πολλάκις ἐκοιμήθην νηστικός...

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Τί! ὦ θεέ μου!... (Κατ'
ἰδίαν, ἰλιαν συγκεκλιμένος). ὦ δυστυχία
μου! τὸ παιδάκι μου!... ὁ καλὸς μου Τιβούρκιος!
νηστικός... (Κυττάζων αὐτόν). Πόσον ἀχά-
μνησε! (Μεγαλοφώνως). Τιβούρκιε!

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Ὅριστε, πατέρα!
ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, (*ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας του*).
"Ελα ἐδῶ!

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ, (*περιπτυσσόμενος αὐτόν*). "Ω!
(*Εἰσέρχεται ὁ Λέων*).

ΛΕΩΝ. Μπᾶ!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, (*ὀλολίζων*). Δὲν ἔκαμες καλὰ
νὰ μὴ μοῦ γράψης... Λέων!...

ΛΕΩΝ. Ὅριστε, θεῖε.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Ἡμποροῦμεν νὰ εὐρωμεν που-
θενὰ τώρα ἀμέσως δύο τρία μπιφτέκια καὶ μίαν
μποτίλια βορδῶ;

ΛΕΩΝ. Εὐκολώτατα... περάσατε εἰς τὴν
τραπεζαρίαν... νὰ σᾶς ἐτοιμάσῃ ὁ Ἰωσήφ...

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. "Οχι δι' ἐμέ... δὲν πεινῶ.

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ, (*συρρικνημένος*). "Ω! οὔτε
ἐγώ!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, Πιθκόν... Ἄλλ' ἐγὼ θέλω νὰ
φάγῃς... θέλω νὰ παχύνῃς!

ΤΙΒΟΥΡΚΙΟΣ. Ἀφ' οὗ τὸ θέλετε...

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Δὸς μου τὸ χέρι σου... Θέλω
νὰ σε κυττάζω πού θὰ τρώγῃς... Τὸν καιμέ-
νον τὸν Τιβούρκιον! (*ψηλαφῶν τὸν βραχίονα*
τοῦ Τιβουρκίου. κατ' ἰδίαν). Πόσον ἀχαμνὸς
εἶναι! θεέ μου, πόσον ἀχαμνὸς εἶναι!... (*Τὸν*
κυττάζει, τὸν φιλεῖ καὶ εἰτα λαμβάνει τὸν
βραχίονά του). Πᾶμε! (*Εξέρχεται μετὰ τοῦ*
Τιβουρκίου ἀριστερά).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΛΕΩΝ, ΒΛΑΔΙΝΕ.

ΛΕΩΝ. Τώρα εἶναι πού θὰ τὸν πνίξῃ μὲ τοὺς
ἀσπασμούς... (*Κατέρχεται πρὸς τὰ ἐμ-*
προσθεν).

ΒΛΑΔΙΝΕ. (*Εἰσέρχεται, τρίβων τὰς χεῖρας*).
Ἐζύγισα τὸν κρεοπώλην!... Τέσσαρα δράμια
ὀλιγώτερον!... καὶ δύο κοκκάλαις!... καὶ
ἤθελε νὰ μοῦ ὑποστηρίξῃ πῶς αὐταῖς εἶναι ὁ
κατιμᾶς!... ἀστεῖον πρᾶγμα!

ΛΕΩΝ. Πατέρα!

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ἄ! σὺ εἶσαι;

ΛΕΩΝ. Εἶναι ἑνδεκάμιση...

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ἐ;...

ΛΕΩΝ. Τὸ μεσημέρι ὁ κύριος Ὁβερτίνος θὰ
στεῖλῃ νὰ πάρῃ τὰς πενήντα χιλιάδας δρα-
χμάς, πού ὑπεσχέθητε νὰ τοῦ δανείσετε...

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ἀλήθεια! τὸ ἐλθισμόνησα.

ΛΕΩΝ. (*ἔκπληκτος*). Πῶς!

ΒΛΑΔΙΝΕ. Σὲ βεβαιῶ.

ΛΕΩΝ. Εὐτυχῶς, πατέρα, ὅτι πρόκειται περὶ
παλαιοῦ φίλου... καὶ ἡ καρδιά σας, εἶμαι βέ-
βαιος, πῶς θὰ σᾶς τὸ ἐνθύμιζε...

ΒΛΑΔΙΝΕ. "Ω! ἡ καρδιά μου... ἔς τὴν ἡλι-
κίαν μου, βλέπεις, δὲν πρέπει νὰ δίδῃς πολλὴν
βάσιν εἰς αὐτήν...

ΛΕΩΝ. Ἐγὼ ὅμως ἔχω πεποιθήσιν, πατέρα...
ἔχω πεποιθήσιν εἰς σᾶς. (*Θιβῶν τὴν χεῖρά*
του). Χαίρετε καὶ εὐχαριστῶ! (*Εξέρχεται*).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΒΛΑΔΙΝΕ, εἰτα ἸΩΣΗΦ.

ΒΛΑΔΙΝΕ, (*μόνος*). Παιδί πού εἶναι!... πολὺ
μὲ δυσχερεστὴ πού τὸν βλέπω τόσο ρωμαντι-
κόν... (*Ἀνοίγει ἐν συρτάριον καὶ ἐξάγει*
δέσμην τραπεζικῶν γραμματίων). Ἐδῶ εἴ-
ναι!... αὐταῖ αἱ πενήντα χιλιάδες δρα-
χμαί... εἰς ὥραϊα τραπεζικά γραμμάτια...
Μπᾶ! εἶναι ὀλοκαίνουργια!... (*Μετρῶν*) ἔν,
δύο, τρία... εἶναι ὀχληρὸν νὰ δανείζῃς κα-
τακκίνουργια τραπεζικά γραμμάτια... σοῦ
ἐπιστρέφουν ἔπειτα παληὰ... ξεσχισμένα...
τέσσαρα, πέντε... ἂν σοῦ τὰ ἐπιστρέψουν!...
ἕξ, ἑπτὰ, ὀκτώ... Ὁ Ὁβερτίνος δὲν θὰ μοῦ
τὰ ἐπιστρέψῃ ποτέ... εἶναι κατεστραμμένους!...
ἐννέα, δέκα... Τὸ πλοῖόν του δὲν εἶναι ἀσφα-
λισμένον... ἑνδεκά... Οἱ Ἀμερικανοὶ τὸ
συνέλαβαν τὸ πλοῖόν του... Εἶναι λαὸς δρα-
στήριος, τολμηρός... Λοιπόν, πόσα εἴπαμεν;
Ὅριστε! πρέπει νὰ ξαναρχίσω πάλιν... ἔν,
δύο... Τί ζέστη!... εἶναι περιεργὸν πῶς
ιδρώνει κἀνείς ὅταν πρόκειται νὰ δανείσῃ
χρήματα... τρία, τέσσαρα, πέντε... Καὶ
τὸ κάτω κάτω ἔχει πλοῖον; Μοῦ τὸ εἶπε...
ἀλλ' ἐγὼ δὲν τὸ εἶδα!... ἕξ, ἑπτὰ... Ἄν
ἐπὶ τέλους μὲ αὐτὸ τὸ ποσὸν ἡμποροῦσε νὰ σω-
θῇ... ἀλλὰ δὲν θὰ σωθῇ... θὰ πληρώσῃ
μόνον τοὺς δανειστάς του... ἐννέα... οἱ ὁ-
ποῖοι θὰ τὸν θεωρήσουν βλάκα... δέκα...
καὶ ἐκεῖνον καὶ ἐμέ... ἑνδεκά... (*Συλλο-*
γίζόμενος, αἰρῆς). Δὲν συμβουλευόμην καλλι-
τερα καὶ τὸν Φραγκίσκον;... Ἀλλὰ πρὸς τί;..
Τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς δὲν ἔχω κἀμμίαν
ὑποχρέωσιν νὰ πληρώω τὰς ζημίας αὐτοῦ τοῦ
κυρίου!... Ἐχω γυναῖκα... παιδιὰ... δη-
λαδὴ... καὶ νὰ διακινδυνεύω ἔτσι τὴν περιου-
σίαν των;... Ὅχι! θὰ ἦτο πολὺ μεγάλη ἁ-
νοησία! (*Ἐπαρθεῖται τὰ γραμμάτια εἰς τὸ*
θυλάκιόν του). Θὰ τοῦ γράψω... Ἐπὶ τέλους
πρέπει νὰ προφυλάξω τὴν περιουσίαν μου!...
Κλείω ταῖς κλειδωνιαῖς!... (*Κάθεται παρὰ*
τὴν τράπεζαν καὶ γράφει). « Ἀγαπητὴ φίλε,
« ἀπρόσπτον δυστύχημα μοι καθιστᾷ ἀδύνατον
« τὸν δανεισμὸν τῶν πενήντων χιλιάδων
« δραχμῶν, τὰς ὁποίας σοὶ ὑπεσχέθην. Μετὰ
« μεγίστης θλίψεως ἀναγκάζομαι νὰ σοὶ ὁμο-
« λογήσω τοῦτο. Σὲ ἀπαζομαι... ὁ φίλος
σου». Αὐτὸ πρέπει νὰ γράφωμεν πάντοτε, ὅσῳ
ἀρνούμεθα. (*Σημαίνει τὸν κώδωνα*).

ἸΩΣΗΦ. Μὲ ἐκάλεσεν ὁ αὐθέντης;

ΒΛΑΔΙΝΕ. Δὸς αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν, ὅπου ἐπιγράφεται... ἀμέσως!

ΙΩΣΗΦ. Νὰ περιμένω ἀπάντησιν;

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ὁχι... νὰ μὴ περιμένῃς.

ΙΩΣΗΦ. Πολὺ καλὰ· νὰ φορέσω τὸ καπέλλο μου καὶ πηγαίνω εἰς τὴν στιγμήν. (Ἐξέρχεται).

ΒΛΑΔΙΝΕ, (μόνος). Ὁ! ἦ! τί κακὸν πρᾶγμα εἶναι αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔκαμα!... εἶναι ἀνάνδρον!... εἶναι πονηρόν!... εἶναι σκληρόν!... εἰς ἓνα παλαιὸν φίλον! (Κράζει) Ἰωσήφ! (Μετανοῶν) Ἄς ἦναι, τόσον τὸ καλλίτερον! καλὰ ἔκαμα!... γίνομαι σκληρός! χαλκοπρόσωπος... ὅσους τοὺς ἄλλους! (Ὁ Ἰωσήφ διέρχεται πρὸς τὸ βάθος καὶ συναντᾶται μετὰ τοῦ Ὁδερτίνου).

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ

ΒΛΑΔΙΝΕ, ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ, εἶτα ΙΩΣΗΦ, εἶτα ΚΑΙΤΗ

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ, (εἰς τὸ βάθος). Ἐπιστολὴ πρὸς ἐμέ!... καλὰ... δὸς με τὴν!

ΒΛΑΔΙΝΕ, (κατ' ἰδίαν). Ἐκεῖνος!

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Ὁ φίλε μου! τί χαρά! τί εὐτυχία! ἐσώθην!

ΒΛΑΔΙΝΕ. Τί!

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Τὸ πλοῖόν μου... ἡ Ὁρατα Ἀγγελική... ἔφθασεν εἰς Ἀθήναι!

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ἀλήθεια;

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Ἐφθασε σήμερα τὸ πρωῒ! ἔλαβον τὴν εἶδησιν! φορτίον λαμπρόν!... ὁλόκληρος περιουσία... ἔλα νὰ φιληθῶμεν!

ΒΛΑΔΙΝΕ. Εὐχαρίστως! (Ἀσπάζεται αὐτόν κατ' ἰδίαν). Διάβολε! καὶ ἡ ἐπιστολὴ μου!

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Ἐτρέξα νὰ σοῦ ἀναγγεῖλω αὐτὴν τὴν εὐχάριστον εἶδησιν καὶ νὰ σοῦ εἶπω, ὅτι δὲν χρειάζομαι πλέον τὰς πενήντα χιλιάδας δραχμᾶς.

ΒΛΑΔΙΝΕ, (κατ' ἰδίαν). Ἄν τὸ εἴξωρα!

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Ἀλλὰ νὰ σοῦ εἰπῶ, Βλαδινέ... ὄχι, Κάρολε! (Θλιβουσι τὰς χεῖρας ἀλλήλων), ἀγαπητέ μου φίλε.

ΒΛΑΔΙΝΕ, (ἀμυχανῶν). Γουστάβε! παλαιέ μου φίλε!

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Αἱ καταδρομαὶ τῆς τύχης μᾶς ὑποβάλλουσιν ἐνίοτε εἰς σκληρὰς δοκιμασίας... ἀλλ' ἔχουσι καὶ τὸ καλὸν των... συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ γνωρίζωμεν τοὺς ἀληθεῖς μας φίλους... (Κρατεῖ τὴν ἐπιστολὴν διὰ τῆς δεξιᾶς, ἣν ἐπιθέτει ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου τοῦ Βλαδινέ).

ΒΛΑΔΙΝΕ, (τείνων τὴν χεῖρα). Ναί... τὴν ἐπιστολὴν μου!

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ, (ἀποσύρει τὴν χεῖρά του καὶ ἐπιθέτει αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἐτέρου ὤμου). Δι' αὐτὸ οὐδέποτε... οὐδέποτε, ἀκούεις; θὰ λησμονήσω ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔκαμες δι' ἐμέ!

ΒΛΑΔΙΝΕ, (ἐπαλαμβάνων τὴν αὐτὴν κίνη-

σιν). Ἄς μὴ κάμνωμεν πλέον λόγον δι' αὐτά.

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Καὶ τὰ τέκνα μας! τὰ ἀγαπητά μας τέκνα! τί εὐτυχὴ ὁποῦ θὰ εἶναι! Χθὲς ὁ Λέων μου ἐζήτησεν εἰς γάμον τὴν κόρην μου..

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ναί... εἰξεύρω...

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Ἀλλὰ καταλαμβάνεις, ὅτι εἰς τὴν θέσιν ποῦ εὐρισκόμην... ἂν ἔχανετο τὸ πλοῖόν μου... ἤμην κατεστραμμένος... τοῦτο μόνον ἐδυνήθηεν νὰ τοῦ εἶπω. «Περίμενε, φίλε, μὴμήσου ἐμέ... ἔλπιζε!»

ΒΛΑΔΙΝΕ. Πῶς!

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Εὐσυνειδήτως φερόμενος, δὲν ἠδυνάμην νὰ δώσω εἰς τὸν υἱόν σου τὴν θυγατέρα μου ἄπροικον.

ΒΛΑΔΙΝΕ, (θλιβὼν τὴν χεῖρά του). Ὁ Γουστάβε!

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Ἀλλὰ σήμερον... εἶμαι πλούσιος... ἴσως πλουσιώτερος ἀπὸ σέ, καὶ ἔχω τὴν τιμὴν, κύριε, νὰ σᾶς προτείνω τὸν γάμον τοῦ υἱοῦ σας μετὰ τῆς θυγατρὸς μου...

ΒΛΑΔΙΝΕ. Θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου πολὺ εὐτυχῆ... βεβαίως! (Μεγαλοφώνως, ἀπροσέκτως). Τὴν ἐπιστολὴν μου... ἂν ἠδυνάμην... (Προσπαθεῖ νὰ τὴν λάβῃ).

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Καλέ, τί ἔχεις; Ὁ ἡ ἐπιστολὴ σου!

ΒΛΑΔΙΝΕ, (προσπαθεῖ νὰ μειδιάσῃ). Εἶναι περιττὴ πλέον. Δὸς μοὶ τὴν.

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Διόλου!... ἤθελα νὰ μάθω τί μοῦ ἔγραφες...

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ὁχι!

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ, (ἀποσφραγίζων τὴν ἐπιστολὴν). Ὁ ἡ!.. θεέ μου!

ΒΛΑΔΙΝΕ, (κατ' ἰδίαν). Ἐτελείωσε! τί νὰ τοῦ εἶπω τώρα;

(Εἰσέρχεται ὁ Ἰωσήφ, ἵσταται ἀκούσας τὰς πρώτας λέξεις τοῦ Ὁδερτίνου καὶ παραμένει ἀκούων μέχρι τέλους τῆς σκηνῆς).

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ «Ἀπρόοπτον δυστύχημα!» ἦ! δύσμοιρε φίλε! Εἶναι λοιπὸν ἀληθὲς ὅτι λέγουν; δὲν ἐτόλμων νὰ σου κάμω λόγον δι' αὐτό.

ΒΛΑΔΙΝΕ. Τί;

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Οἱ τραπεζίται σου... Ὁ κύριος Στριφὲν καὶ συντροφία...

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ὁ;

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Ἐφυγαν κρυφά.

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ὁ! θεέ μου! τί μέ λέγεις;

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Πῶς, δὲν τὸ εἴξωρες;

ΒΛΑΔΙΝΕ. Ὁχι!

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ, (δεικνύων τὴν ἐπιστολὴν). Ἀλλὰ τότε...

ΒΛΑΔΙΝΕ, (ἐν σπουδῇ). Ναί, νὰί τὸ εἴξωρα! τὸ ἀπρόοπτον δυστύχημα! ἀλλὰ ποῦ εὕρισκονταί τώρα;

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Δὲν εἰξεύρει κανεὶς ἀκόμη.

ΒΛΑΔΙΜΕ. Ἄλλ' ἔχω κατατεθειμένας εἰς τὴν τράπεζαν τῶν τριακοσίας χιλιάδας δραχμὰς! εἶμαι ἀφανισμένος!

ΙΩΣΗΦ. Ἀφανισμένος!

ΩΒΕΡΤΙΝΟΣ. Ἄ φίλε μου! ταλαίπωρε φίλε μου! τί δυστύχημα! σὺ τόσον ἀγαθός, τόσον ἀφωσιωμένος εἰς τοὺς φίλους! Ἡσύχασε ὅμως! θάρρος, θὰ ἀνταμώσωμεν πάλιν. (ἐξέρχεται μετὰ σπουδῆς).

(Ἔπεται τὸ τέλος).

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΤΟ ΥΔΩΡ ΤΗΣ ΣΤΥΓΟΣ

Τὸν παρελθόντα ἰούνιον ἔτυχε νὰ ἐργάζωμαι πλησίον τῆς Τριπόλεως μετὰ τινος γνωρίμου Γάλλου. Ὁ βίος ἦτο μονότονος τὰς καθημερινάς, τὰς δὲ ἑορτὰς διεθέτομεν πολλάκις εἰς ἐκδρομάς, ἃς ἐπεχειροῦμεν εἰς τὰ πλησίον μέρη. Εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνός, ἑορτὴν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, εἴχομεν τρεῖς ἡμέρας ἀργίας, καὶ ταύτας ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐπωφεληθῶμεν διὰ τινὰ μακρυνὴν ἐκδρομὴν, τέρμα τῆς ὑποίας ἦτο τὸ ὕδωρ τῆς Στυγός.

Ἡ ὁδὸς ἄγει διὰ τοῦ βορείου μέρους τῆς πεδιάδος τῆς Τριπόλεως καὶ εἴτα διὰ τῆς μετ' αὐτῆς συνεχομένης πεδιάδος τῆς Μαντινείας. Ἡ δευτέρα κεῖται ὀλίγον χαμηλότερον τῆς πρώτης, περιβάλλεται δὲ πανταχόθεν, πλην πρὸς νότον, ὑπὸ ὄρεων, καὶ τ' ἀπ' αὐτῶν κατερχόμενα ὕδατα δὲν εὐρίσκουσιν ἄλλην διέξοδον εἰμὴ δύο καταβάθρας κειμένας εἰς τὴν ρίζαν τοῦ πρὸς δυσμὰς ὄρους, τῆς Ὀστρακίνης. Ὅσάκις δὲ αἱ καταβάθραι φραχθῶσιν ὑπὸ στερεῶν σωμάτων παρασυρομένων εἰς αὐτάς ὑπὸ τῶν ὑδάτων, πλεῖστον μέρος τῆς πεδιάδος μεταβάλλεται εἰς λίμνην, ὡς τοῦτο συνέβη τὸ παρελθὸν ἔτος. Εἰς συνθήκας ὅμως χρόνους τὸ εἰς πλημμύρας ὑποκείμενον μέρος σπείρεται σῖτον, ἀραβόσιτον καὶ χασίς· ἀλλὰ πάντοτε εἶναι ἀνάγκη νὰ διατηρῶνται πολυπληθεῖς τάφροι μᾶλλον ἢ ἥττον βαθεῖαι, ὅπως ἀποστραγγίζωνται τὰ ὕδατα καὶ καθιστῶσι δυνατὴν τὴν καλλιεργεῖαν. Σχεδὸν ἀκριβῶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς πεδιάδος ταύτης, ἣτις ἔχει μῆκος δύο ὥρων καὶ πλάτος μιᾶς καὶ ἡμισείας περίπου, εὐρίσκονται τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Μαντινείας. Τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, οὗ οἱ κατώτατοι δόμοι πανταχοῦ σώζονται, ἔχει περίμετρον τριῶν χιλιάδων μέτρων καὶ πλεόν, σώζονται δὲ ἀκόμη καὶ τὰ κάτω μέρη ἑκατὸν εἴκοσι περίπου πύργων. Εἶναι περίεργον, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Μαντινεῖς ἐξέλεξαν ἀκριβῶς τὸ κέντρον τῆς πεδιάδος, ὅπως κτίσωσι τὴν πόλιν τῶν· τὸ μέρος δὲν εἶναι πολὺ ὑγιεινὸν σήμερον δι' οὗς λόγους ἀνε-

φέρομεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι μετὰ πολυομβρα ἔτη τὰ χαμηλότερα μέρη τῆς πεδιάδος ἐκαλύπτοντο ὑπὸ ὑδάτων, τὰ ὅποια εἴτα ἐπὶ πολὺ ἐλίμναζον. Πλὴν δὲ τούτου ἡ πόλις κατελάμβανε μέγα μέρος γαιῶν καλλιεργησίμων καὶ εὐφροωτάτων, πᾶνμα σπάνιον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι· διότι οἱ Ἕλληνες τῶν ὁποίων αἱ πολιτεῖαι κατὰ τὸ πλεῖστον μόλις εἶχον τετραγωνικῶν τινων σταδίων ἑκτασιν, δὲν συνείθιζον νὰ κτίωσι τὰς πόλεις τῶν ἐπὶ γαιῶν καλλιεργησίμων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν πλευρῶν καὶ τῶν κορυφῶν ὑψωμάτων ἀνεπιδέκτων καλλιεργείας· αἱ θέσεις αὗται ἦσαν ἄλλως τε καὶ πολὺ ἀσφαλέστεραι. Τὸν κανόνα τοῦτον σπανίως καὶ μόνον ἐνεκα σπουδαίων λόγων παρέβαινον. Τίς λόγος παρεκίνησε τοὺς Μαντινεῖς νὰ ἐκλέξωσι τὴν θέσιν ταύτην, δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστόν· ἡ ἀρχαιοτάτη πόλις ἔκειτο ἐπὶ τινος λόφου ἐν τέταρτον τῆς ὥρας πρὸς βορρᾶν· ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἦτο εἰμὴ ἐν χωρίον. Βραδύτερον ἐγκατέλιπον τὸν λόφον καὶ κατήλθον εἰς τὴν πεδιάδα· ἔτι βραδύτερον, μετὰ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους, τὰ χωρία τὰ ἀποτελοῦντα τὴν πολιτείαν τῆς Μαντινείας συνωκίσθησαν εἰς μίαν πόλιν καὶ τότε ἐξέλεξαν ταύτην τὴν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πεδιάδος θέσιν· φαίνεται δὲ ὅτι αἱ μεταξὺ τῶν χωρίων ἀντιζηλῖαι ἐπηρέασαν τὴν ἐκλογὴν τῆς θέσεως ὄχι ὀλίγον. Εἶναι πιθανόν, ὅτι τὰ χωρία ἔκειντο, ὅπως καὶ σήμερον, εἰς τοὺς πρόποδας τῶν περιβαλλόντων τὴν πεδιάδα ὄρεων· ὅταν δὲ ἀπεφασίσαν νὰ συνοικισθῶσι, δὲν κατώρθωσαν νὰ συμφωνήσωσιν ὅπως ἀνυψώσωσιν ἐν τῶν χωρίων εἰς πρωτεύουσιν καὶ οὕτω ἐξέλεξαν ἑδαφος, οὕτως εἰπεῖν, οὐδέτερον. Ἀναφέρω τὴν ἱστορίαν ταύτην τῆς κτίσεως τῆς Μαντινείας, ὅπως ἐγὼ τὴν φαντάζομαι, διὰ νὰ δείξω πόσον ὀλίγον οἱ ἄνθρωποι μεταβάλλονται. Τοὺς αὐτοὺς ἀγῶνας διεξάγουσι καὶ σήμερον ἀκόμη τὰ ἐλληνικὰ χωρία περὶ πρωτεύουσας τοῦ δήμου καὶ ἑδρας τοῦ εἰρηνοδικείου.

Ἡ Μαντινεῖα ἀπέχει τῆς Τριπόλεως δύο περίπου ὥρας· ἐξακολουθῶν δὲ τις τὴν ὁδὸν φθάνει μετὰ μίαν ὥραν εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Ἀγχισίας, ὄρους χαμηλοῦ συνδέοντος δύο ἄλλα πολὺ ὑψηλότερα, τὴν Ὀστρακίναν καὶ τὴν Ἀρμενιάν.

Ἀμα ὑπερβῇ τις αὐτὸ καταβαίνει εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ὀρχομενοῦ ἢ κάλλιον εἰπεῖν εἰς τὰ πεδία, διότι εἶναι δύο· τὰ βουνὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς ὁδοῦ πλησιάζουσιν εἰς ἐν σημεῖον τόσον, ὥστε μόνον στενὴν διόδον ἀφίνουσι, δι' ἧς συγκοινωνοῦσι τὰ δύο πεδία. Τὸ πρῶτον καὶ νοτιώτερον, εἰς ὃ ἀπὸ τῆς Ἀγχισίας κατέρχεται τις, εἶναι μικρότερον, τὸ ἄλλο, τὸ βορειότερον, μεγαλύτερον ἀλλὰ καὶ χαμηλότερον· διὰ τοῦ-